

УДК: 338.439.053

Розвиток виробництва продукції підприємств АПК у контексті забезпечення продовольчої безпеки

Булич М.А.,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти ОП «Менеджмент»
Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С.З. Ґжицького, м. Львів

Анотація: Досліджено роль агропромислового комплексу у забезпеченні продовольчої безпеки України. Розглянуто основні складові цього поняття, виклики для аграрного сектору та напрями його розвитку. Акцентовано увагу на значущості державної підтримки, екологічного виробництва та розширення експортних можливостей. Зроблено висновок про необхідність комплексного підходу для зміцнення продовольчої стабільності країни.

Ключові слова: агропромисловий комплекс, продовольча безпека, продукція, доходи, інфраструктура.

Агропромисловий комплекс змінює ключову роль у національній економіці, оскільки від його розвитку залежить продовольча безпека країни, стабільність внутрішнього ринку та експортний потенціал. Сільське господарство забезпечує населення продуктами харчування, є постачальником сировини для промисловості та формує значний збір валютних надходжень за рахунок експорту. Україна традиційно займає провідні позиції у світі з виробництва та постачання зернових, соняшникової олії та інших аграрних товарів.

Однак сучасні виклики, зокрема війна, економічна нестабільність, кліматичні зміни та глобальні продовольчі кризи, вимагають переосмислення підходів до розвитку аграрного сектору. Одним із наступних завдань є зміцнення продовольчої безпеки, яка зменшила кількість вироблених продуктів, але й їх доступністю, якістю та стабільністю постачання.

Згідно з визначенням продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO), продовольча безпека означає, що всі люди в будь-який час мають фізичний та економічний доступ до достатньої безпечної й живої їжі, необхідної для активного та здорового життя. Цей підхід обґрунтовується на чотирьох ключових аспектах [1]:

- Достатність виробництва – країна повинна мати власні ресурси для забезпечення потреб населення в продуктах харчування.
- Економічна та фізична доступність – харчові продукти повинні бути доступними для всіх верств населення від рівня доходів.

- Стабільність постачання – продовольство має постачатися безперебійно на внутрішній і зовнішній ринок, незважаючи на кризу та сезонне коливання.
- Якість безпечних продуктів – харчові товари повинні відповідати стандартам безпеки, не становити загрози для здоров'я та бути екологічно чистими.

Для України ці фактори є надзвичайно потужними, незважаючи на потужний аграрний сектор, ризики ринку, пов'язані з логістикою, імпортною конкуренцією, доступністю продукції для малозабезпечених верств населення та захистом вітчизняних виробників.

Агропромисловий комплекс об'єднує підприємства, які займаються виробництвом, переробкою та збутом сільськогосподарської продукції. Ключове місце в цій структурі займають аграрні підприємства, які забезпечують продовольчий ринок продукції рослинництва та тваринництва. Вони не тільки постачають сировину для харчової промисловості, а й сприяють розвитку суміжних галузей.

Поняття аграрним виробництвом традиційно є джерелом доходу для сільського населення. Для багатьох селянських господарств доходи від реалізації продукції є основним фінансовим ресурсом, який використовується на придбання інших товарів, послуг і засобів виробництва. Зниження прибутковості агросектора може мати негативні наслідки не тільки для економіки, а й для соціального добробуту сільських територій.

Сучасний стан продовольчої безпеки України значною мірою залежить від ефективності роботи агропромислового комплексу. Основними факторами, що впливають на її рівень, є: стан підприємств АПК та їхня здатність адаптуватися до зміни кон'юнктури ринку; наявність надійної ресурсної бази та перехідних запасів продовольства; платоспроможність населення та рівень доступності продуктів харчування; захищеність вітчизняного виробника від значного імпорту та демпінгу з боку інших країн.

Наразі багато аграрних підприємств працюють у складних умовах, що пов'язані з економічною нестабільністю, логістичними проблемами та обмеженим доступом до інвестицій. Значна частина підприємств АПК залишається збитковою, що ускладнює можливості для їх розширеного відтворення та модернізації.

З огляду на обмежені можливості фінансування, державна аграрна політика повинна базуватися на результатах земельної реформи, підтримці фермерських господарств та розвитку сільськогосподарської кооперації. Основними напрямками цієї політики мають бути [2]: захист аграрного виробництва та його переробних підприємств від кризових явищ; розвиток аграрного ринку та вдосконалення його інфраструктури; удосконалення організаційних форм господарювання та створення сприятливого інституційного середовища; запровадження ефективних економічних

механізмів управління та маркетингових стратегій для підвищення конкурентоспроможності підприємств АПК.

Отже, агропромисловий комплекс є ключовим сектором економіки України, від якого зростає продовольча безпека та конкурентоспроможність країни на світовому ринку. Важливо не тільки нарощувати виробництво, а й забезпечити його якість, стабільність постачання та доступність продукції для населення.

Сучасні виклики вимагають вдосконалення державної підтримки аграрного сектору, впровадження інновацій, розвитку екологічного виробництва та ефективного використання ресурсів. Підвищення продовольчої безпеки можливо лише за умов комплексного підходу, що включає підтримку виробників, зміцнення логістичної інфраструктури та розширення експортних можливостей. Використовуючи свій аграрний потенціал, Україна не лише може забезпечити внутрішню продовольчу стабільність, а й зміцнити свої позиції на світовому ринку.

Список використаних джерел:

1. FAO 1996. Rome Declaration of Food Security and World Food Summit Plan of Action. [http:// www.fao.org/wfs/final/](http://www.fao.org/wfs/final/).
2. Суперсон В. І. Продовольча безпека України та деякі аспекти її формування в сучасних умовах. *Економіка АПК*. 2008. №12. С. 13-19, с. 13.

Annotation: The role of the agro-industrial complex in ensuring food security in Ukraine is studied. The main components of this concept, challenges for the agricultural sector and directions of its development are considered. Attention is focused on the importance of state support, ecological production and expansion of export opportunities. The conclusion is made about the need for a comprehensive approach to strengthen the country's food stability.

Keywords: agro-industrial complex, food security, products, income, infrastructure.

Науковий керівник:

Левків Г.Я.

д-р екон. наук, професор

кафедри менеджменту і бізнес-адміністрування,

Львівського національного університету ветеринарної медицини

та біотехнологій імені С.З. Гжицького